

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29Csp/83/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120205112
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8120205112.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobkyne: L. K., M.. X.X.XXXX, Q. U. XX, XXX XX U., zastúpenej: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom kancelárie Sovietskych hrdinov 66, 089 01 Svidník, 810 00 Bratislava, IČO: 31954448, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35807598, zastúpeného: JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátskou kanceláriou so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, IČO: 42185190, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.133,94 EUR, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške 200 EUR v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. P r i z n á v a žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa žalobou doručenu súdu dňa 30.04.2020 sa voči žalovanému domáhala zaplata prmeraného finančného zadostučinenia vo výške 1.133,94 EUR v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

3. Súd na základe skutkových tvrdení žalobkyne, popretí skutkových tvrdení žalovaného, oboznámením obsahu spisu 12Csp/260/2017 zistil tento skutkový stav:

4. Žalobkyňa sa v konaní vedenom pod sp. zn. 12Csp/260/2017 domáhala vydania bezdôvodného obohataenia zo zmluvy o úvere uzatvorenej dňa 22.11.2003 pod č. XXXXXXXX s poukazom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí zmluvy.

5. Súd I. inštancie rozsudkom zo dňa 19.03.2019 žalobe v plnom rozsahu vyhovel v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 2Co/74/2019 zo dňa 25.09.2019.

6. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že zmluva neobsahuje údaj podľa § 4 ods. 2 písm. g) zák. č. 258/2001 Z.z. a to ročnú percentuálnu mieru nákladov; a ak táto uvedená nie je, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Keďže úver zo zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu je bezúročný a bez poplatkov a z predloženého rozsudku Okresného súdu v Prešove pod sp. zn. 20C/23/2016 mal súd zistené, že sumu 727,33 EUR titulom bezdôvodného obohataenia už žalovaný bol

zaviazaný zaplatiť, pričom žalobkyňa s odstupom času zistila, že na predmetný úver zaplatila podstatne viac, vyhovela žalobe aj o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 1.133,94 EUR.

7. S poukazom na ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. jej vznikol nárok voči žalovanému na zaplataenie primeraného finančného zadosťučinenia za porušenie jej spotrebiteľských práv konštatovaných vo vyššie uvedených rozhodnutiach súdu. Ako spotrebiteľka si preto uplatňuje satisfakciu za porušenie spotrebiteľských práv, ktoré si musela brániť v pôvodnom konaní. Primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy.

8. Finančné zadosťučinenie, preto požaduje vo výške 1.133,94 EUR čo zodpovedá sume, o ktorú sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil.

9. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Má za to, že predmetné rozhodnutie súdu, ktoré uvádza žalobkyňa má dostatočný sankčný charakter v zmysle individuálnej a generálnej prevencie. Vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu, príp. priznanú náhradu finančného zadosťučinenia považuje za neprimerane prísnu a založenú na svojoľnom a arbitrárnom výklade práva.

10. Priznanie vyššie požadovaných finančných prostriedkov prichádza totižto do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Porušenie práva by nebolo možné napraviť inak v tom prípade, ak by právo žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia už bolo premlčané.

11. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany nielen jeho deklaráciu. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Primerané finančné zadosťučinenie predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody.

12. Primerané finančné zadosťučinenie má nesporne sankčnú funkciu a jeho cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a odradiť odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania. Finančné zadosťučinenie uplatnené žalobkyňou považuje za poskytujúce ochranu a ospravedlňujúcu ľahostajnosť žalobkyne. Takto priznané finančné zadosťučinenie nie je možné považovať za žiadnych okolností za primerané a spravodlivé, pretože ide len o niekoľkonásobné uplatnenia priznaní sumy bezdôvodného obohatenia. Určenie konkrétnej výšky je síce vo výlučnej kompetencii všeobecných súdov, ktoré sú povinné individuálne posúdiť každý jednotlivý prípad s ohľadom na kritériá stanovené zákonom, avšak tieto sú povinné priznanú výšku finančného zadosťučinenia aj riadne odôvodniť s poukaz na nemateriálnu ujmu.

13. Žalobkyňa k podaniu žalovaného uviedla, že z ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. vyplýva, že súd I. inštancie sa mal zaoberať tým, či je splnená hmotnoprávna podmienka priznania nároku na primerané finančné zadosťučinenie, teda či bol spotrebiteľ v spotrebiteľskom spore úspešný a v súdnej veci to znamená, že súd I. inštancie sa má zaoberať tým či bola žalobkyňa v súdnom konaní pod sp. zn. 20Csp/260/2017 úspešná a či jej tento úspech bol vyjadrený z hľadiska jeho kvantity ako aj kvality.

14. Z uvedeného zákonného ustanovenia v znení účinnom od 09.06.2013 nesporne vyplýva, že právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom na ochranu spotrebiteľa alebo osobitnými predpismi. Žiadne matematické, psychologické, sociálne, či zdravotné ani iné úvahy, ktoré by dávali do pomeru, ktorý z účastníkov bol z komplexu vzájomných právnych vzťahov a z nich vyplývajúcich práv a povinností viac alebo menej poškodený vôbec do úvahy neprichádzajú. Pri inštitúte primeraného finančného zadosťučinenia ide o osobitnú právnu úpravu, ktorá nijako neobmedzuje obchodníka, aby svoje zákonné nároky mohol uplatniť voči spotrebiteľovi riadne a včas a ak tak nerobí, nedáva súdu kompetenciu poskytnúť obchodníkovi, ktorý svoje práva nevyužije ochranu, ako keby to bol on, kto je slabšou stranou a nepriznať spotrebiteľovi primerané finančné zadosťučinenie alebo ho extrémne znižovať.

15. Aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať z toho, že toto má plniť funkciu satisfakčnú, sankčnú, tak aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi.

16. Relatívna neurčitosť hypotézy uvedeného zákona sa tak stáva v konkrétnej súdnej veci absolútnou, konkrétnou a určitou a to konkrétnym naplnením požiadavky zákona, ktorým je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom, prípadne inými osobitnými predpismi.

17. Uvedená právna norma nikdy nevyžadovala ujmu, ale je pravdou, že do 09.06.2013 vyžadovala, aby konanie dodávateľa bolo spôsobilé privodiť ujmu. Od 10.06.2013 sa zrušila požiadavka ujmy aj čo i len možnosti privodenia ujmy. Stačí úspech spotrebiteľa čo sa týka spotrebiteľského práva na súde. Na podporu svojej argumentácie, že vznik ujmy už nie je podmienkou základu nároku pri posudzovaní primeraného finančného zadosťučinenia poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 7Co/78/2017 a 20Co/192/2016.

18. Jediným objektívnym kritériom pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia je výška škodlivého následku, vyjadrená v peniazoch, ktorú dodávateľ spotrebiteľovi spôsobí alebo mienil spôsobiť porušením spotrebiteľského práva a predovšetkým z tohto objektívneho kritéria by mal súd pri úvahe o výške primeraného finančného zadosťučinenia vychádzať. Poukázala na trend v rozhodovacej praxi, keď prevažujú rozhodnutia, v ktorých súdy priznali primerané finančné zadosťučinenie vo výške v akej bola v súvislosti s obohatením sa dodávateľa alebo v súvislosti so snahou dodávateľa bezdôvodne sa na úkor spotrebiteľov obohatiť uplatnená (Krajský súd v Prešove 3Co/94, 95/2017, 4Co/78/2016, 5Co/50/2017, 20Co/208/2016, 23Co/56/2017, 24Co/107/2018, 9Co/157/2014, 11Co/56/2016 a ďalšie).

19. Podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z., proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

20. Žalobkyňa si predmetnou žalobou v zmysle ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. uplatnila nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške bezdôvodného obohatenia na vydanie, ktorého bol žalovaný zaviazaný v konaní pod sp. zn. 12Csp/260/2017 zodpovedajúceho sume prijatých úhrad nad istinu poskytnutého úveru s poukazom na jeho bezúročnosť a bezpoplatkovosť v súlade s ust. § 4 a 5 zák. č. 258/2001 Z.z.

21. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak si na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovených zákonom č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práv alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, ale stačí, ak takéto ujma tu je. Je pritom bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy (rozsudok KS v Prešove sp. zn. 3Co/20/2017, sp. zn. 20Co/192/2016, sp. zn. 7Co/78/2017, sp. zn. 25Co/59/2017).

22. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať

žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne.

23. Ak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou, potom v zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie účinné, primerané a odradzujúce.

24. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa ako spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a tiež má právo domáhať sa, aby sa dodávateľ zdržal protiprávneho konania, odstránil protiprávny stav a za podmienky, že si na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti stanovené zákonom č. 250/2007 Z. z., má právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom zodpovedá.

25. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že žalobkyňa ako spotrebiteľka si voči žalovanému ako dodávateľovi v konaní vedenom pod sp. zn. 12Csp/260/2017 úspešne uplatnila porušenie svojich spotrebiteľských práv upravených v zák. č. 258/2001 Z.z. v spojení s ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pre úplnosť dodáva, že nárok na primerané finančné zadosťučinenie nie je závislý od okamihu uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Pre priznanie daného nároku pritom nie je relevantné, či ku vzniku ujmy aj reálne došlo alebo nie. Na to, aby všeobecný súd priznal spotrebiteľovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie úplne postačuje len samotná existencia hrozby vzniku ujmy počas účinnosti zák. č. 250/2007 Z.z..

26. Keďže žalovaný preukázateľne porušil práva žalobkyne ako spotrebiteľa súd považoval samotný nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný a žalobe vyhovel, avšak iba čiastočne.

27. S poukazom na všetky okolnosti prípadu súd považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 200 EUR. V danom prípade súd vychádzal zo skutočnosti, že zo strany žalovaného došlo k vydaniu bezdôvodného obohatenia vo výške úhrad realizovaných nad istinu poskytnutého úveru a v porovnaní s inými prípadmi už žalobkyne nedošlo k priamym vyhrážkam a zastrašovaniu zo strany dodávateľa, ktoré by mali vplyv na jej psychiku či rodinný život. Na základe uvedených skutočností, preto primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne je suma 200 EUR, ktorá zodpovedá svojmu účelu a poskytuje žalobkyňu ako spotrebiteľovi satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľa. Na záver súd pripomína, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia je nárokom, ktorým sa reparuje ujma nemateriálnej povahy a nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (rozhodnutia Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 2Co/137/2016, 9Co/50/2018, 17Co/17/2018).

28. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

29. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

30. Podľa čl. 3 ods. 1 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

31. Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovolávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

32. CSP nemá obdobné ust. § 142 ods. 3 O. s. p., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k ust. § 142 ods. 2 O. s. p. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty, ale len dve. Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP. Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná a zohľadňuje teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (str. 906 Komentára k Civilnému sporovému poriadku, nakladateľstvi C. H. Beck).

33. Aj z dôvodovej správy k ust. § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore, ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

34. Keďže predmetom konania bol nárok žalobkyne na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého výška závisela od úvahy súdu, bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania ako úspešnej strane sporu čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu.

35. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté postupom podľa § 262 CSP vo výške zodpovedajúcej prisúdenej sumy primeraného finančného zadosťučinenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.